

ภัยพิบัติ : ปรากฏการณ์ที่ก่อให้เกิดความหายนะแก่มวลมนุษยชาติ
(ส่วนที่ 1)

รศ.ประยูร คาศรี

บทคัดย่อ

ภัยพิบัติ เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะปรากฏการณ์นั้นจะเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ หรือปรากฏการณ์อันเกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรือปรากฏการณ์ที่มนุษย์เข้ามาเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้เมื่อเกิดขึ้นแต่ละครั้งย่อมมีผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ผลกระทบจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความรุนแรงของพิบัติภัยนั้น ๆ ความรุนแรงของภัยพิบัติแต่ละอย่างขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่เกิดและความรุนแรงของพิบัติภัยแต่ละชนิดด้วย

ภัยพิบัติทางธรณีวิทยา เป็นภัยพิบัติอันเกิดจากพิบัติภัยทางธรรมชาติ โดยมีแรงหรือพลังงานภายในเปลือกโลกเข้ามาเกี่ยวข้องกับพิบัติภัยทางธรณีวิทยาที่สำคัญและมีผลกระทบต่อมวลมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมมากเมื่อเกิดขึ้นแต่ละครั้ง ได้แก่ พับติภัยแผ่นดินไหว พับติภัยภูเขาไฟระเบิด พับติภัยแผ่นดินถล่ม และพิบัติภัยสึนามิ

พิบัติภัยดังกล่าวมานี้ ส่วนมากเกิดขึ้นแล้วประชาชนสามารถหาทางป้องกันภัยอันตรายได้บ้าง ทำให้เกิดภัยพิบัติทางชีวิตและทรัพย์สินลดน้อยลง เช่น การเกิดพิบัติภัยแผ่นดินถล่ม พับติภัยภูเขาไฟระเบิดหรือเกิดพิบัติภัยสึนามิ มนุษย์ยังสามารถรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าได้บ้าง แต่พิบัติภัยแผ่นดินไหวเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถพยากรณ์ได้ว่าจะเกิดขึ้นเมื่อใดและเกิดบริเวณใด ดังนั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วจึงยากที่จะหาทางป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ เมื่อเกิดขึ้นแล้วจึงก่อให้เกิดความเสียหายหรือเกิดความหายนะมากมาย

ภัยพิบัติทางธรณีวิทยา ไม่ว่าจะ เป็นภัยพิบัติจากปรากฏการณ์ด้านใดก็ตามล้วนแต่เป็นภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความหายนะแก่มวลมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ภัยพิบัติบางอย่างเป็นปรากฏการณ์ที่มนุษย์ไม่สามารถหาทางป้องกันได้ แต่ภัยพิบัติบางอย่างมนุษย์สามารถหาทางป้องกันได้บ้าง คือหาทางป้องกันความรุนแรงจากมากให้ลดน้อยลง เช่น พับติภัยแผ่นดินถล่มหรือพิบัติภัยสึนามิ โดยที่มนุษย์พยายามปลูกป่าปกคลุมบริเวณเนินเขาที่อาจเกิดแผ่นดินถล่ม หรือปลูกป่าโกงกางบริเวณชายฝั่งทะเล เพื่อไว้ป้องกันคลื่นลมหรือคลื่นสึนามิเมื่อเวลาเกิดสึนามิขึ้น อย่างเช่นมีผู้กล่าวว่า "ภัยพิบัติจากพายุไซโคลนนาร์กิส จะไม่ก่อผลกระทบต่อชาวพม่าบริเวณที่ราบลุ่มน้ำอิรวดีมากนัก ถ้าป่าโกงกางบริเวณปากแม่น้ำอิรวดีไม่ถูกตัดโค่น เพื่อเอาพื้นที่เพาะปลูกข้าวจนเกือบหมดสิ้น"